

וּלְגַלוֹת אֶת הַמַּח מִבְּפָנַי, וְזוֹ אוֹת בְּרִית, וְזוֹ עֵץ חַיִּים, אֲבָל הַבְּרִית שֶׁהִיא בְּעַרְלָתוֹ וְאֵין בּוֹ פְּרִיעָה, עָלָיו נֶאֱמַר וּמַעַץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ, כִּי בַיּוֹם אֲכַלְךָ מִמֶּנּוּ מוֹת תָּמוּת, מוֹת - בְּעוֹלָם הַזֶּה, תָּמוּת - בְּעוֹלָם הַבָּא.

וְעוֹד הַלֵּב הוּא אֲגוּז, וּמִי שֶׁשׁוֹבֵר קַלְפָּתוֹ, שֶׁהוּא יֵצֵר הָרַע, עָלָיו נֶאֱמַר לֵב נִשְׁבֵּר וְנִדְכָּה אֱלֹהִים לֹא תִבְזֶה, וְגִסּוֹת הַלֵּב שֶׁהוּא שָׁלֵם בְּקַלְפוֹתָיו וְלֹא נִשְׁבֵּר, עָלָיו נֶאֱמַר תּוֹעֵבֶת יְהוָה כָּל גְּבִיָּה לֵב, וְהַשְׂכִּינָה לֹא שׁוֹרָה עָלָיו, וּמִצַּד הַקַּלְפוֹת נִקְרְאוּ כְּנִי אָדָם עַרְלֵי לֵב.

וּבִשְׁבֶּת, גִּיהֶנָם לֹא שׁוֹלֵט בְּעוֹלָם וְלֹא הַמְּמַנִּים שָׁלוֹ, בְּגַלְל זֶה צִוְּיָה לְיִשְׂרָאֵל לֹא תִבְעֲרוּ אֵשׁ בְּכָל מוֹשְׁבוֹתֵיכֶם בַּיּוֹם הַשְּׁבֶת, וְאִם אָדָם מִבְּעִיר בְּשֶׁבֶת, אוֹמֵר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, אֲנִי הֵייתִי מְכַבֵּה אֶת הָאֵשׁ שֶׁלֹּא תִשְׂרֹף, וְאַתֶּם מִבְּעִירִים אוֹתָהּ? אַתֶּם תִּשְׂרְפוּ בְּגִיהֶנָם, בְּגַלְל זֶה לֹא תִבְעֲרוּ אֵשׁ בְּכָל מוֹשְׁבוֹתֵיכֶם, וְאִפְלוּ בְּגוֹף, וּמָה הוּא הַגִּיהֶנָם בְּגוֹף? הַכְּבֵד שֶׁבּוֹ הַמְּרָה, שֶׁהוּא גִיהֶנָם, סַם הַמָּוֶת, סַם שֶׁל אֵל אַחֵר, חֲרָבוֹ שֶׁל מַלְאָךְ הַמָּוֶת, וְעָלָיו נֶאֱמַר וְאַחֲרִיתָהּ מְרָה כְּלַעֲנָה, חֲדָה כְּחָרָב פִּיּוֹת.

וְצָרִיךְ דְּלֹא יִתְעַר (ג"א לְאַתְעָרָא) עֲצִיבוּ וּקְטֹטָה מִסְטָרָא דְטַחוּל, אֲלֵא דְתַהֵא לֵב נְטִיר מִפְּלֵהוּ, דְאִיהוּ שְׁבֶת שְׁמוֹר, וּמוֹחָא זְכוּר, וְצָרִיךְ לְקַבְּלָא אוֹשְׁפִיזִין דְאֵינוּן מְלֹאכִין, עוֹלִימָן דְנִשְׁמָה יִתְרָה דְאִיהִי שְׂכִינְתָא עֲלָאָה, וְנִפְשׁ יִתְרָה דְאִיהִי שְׂכִינְתָא תַתָּאָה, וְאוֹשְׁפִיזִין דְנִחְתִּין עִמָּה.

וְהַאֲרוּחִים שִׁיּוּרִידִים עִמָּה. וְצָרִיכָה הָאֵשׁ לְתַקֵּן נֵר בְּלִיל שְׁבֶת לְיָמִין, וְנִחְשָׁב לָהּ כְּאֵלוֹ

מוֹחָא מְלֵגוּ, וְדָא אוֹת בְּרִית, וְדָא עֵץ חַיִּים, אֲבָל בְּרִית דְאִיהוּ בְּעַרְלָתִיהּ וְלֹא אֵית בֵּיהּ פְּרִיעָה, עָלֶיהּ אֲתָמַר (שם י') וּמַעַץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ, כִּי בַיּוֹם אֲכַלְךָ מִמֶּנּוּ מוֹת תָּמוּת, מוֹת בְּעוֹלָם הַזֶּה, תָּמוּת בְּעוֹלָם הַבָּא.

וְעוֹד לְבָא הוּא אֲגוּז, וּמֵאֵן דְתִבְרַר קַלְיָפָה דִּילִיָּה דְאִיהוּ יֵצֵר הָרַע, עָלֶיהּ אֲתָמַר (תהלים נא יט) לֵב נִשְׁבֵּר וְנִדְכָּה אֱלֹהִים לֹא תִבְזֶה וְגִסּוֹת לְבָא דְהוּא שְׁלִים בְּקַלְיָפִין דִּילִיָּה וְלֹא אֲתָבַר, עָלֶיהּ אֲתָמַר (משלי טז ה) תּוֹעֵבֶת יְהוָה כָּל גְּבִיָּה לֵב, וְשְׂכִינְתָא לֹא שְׂרִיא עָלֶיהּ, וּמִסְטָרָא דְקַלְיָפִין אֲתִקְרִיאוּ כְּנִי נִשְׂא עַרְלֵי לֵב.

וּבִשְׁבֶּת גִּיהֶנָם לֹא שְׁלֵטָא בְּעֵלְמָא, וְלֹא מְמַנָּן דִּילִיָּה, בְּגִין דָּא מְנִי לְיִשְׂרָאֵל לֹא

תִּבְעֲרוּ אֵשׁ בְּכָל מוֹשְׁבוֹתֵיכֶם בַּיּוֹם הַשְּׁבֶת (שמות לה א), וְאִי בַר נִשׁ אוֹקִיד בְּשֶׁבֶת, אֲמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֲנָא הָיִיתִי מְכַבֵּה לְנוֹרָא דְלֵא אוֹקִיד, וְאַתּוֹן מוֹקְדִין לִיָּה, אַתּוֹן תִּתּוֹקְדוּן בְּגִיהֶנָם, בְּגִין דָּא לֹא תִבְעֲרוּ אֵשׁ בְּכָל מוֹשְׁבוֹתֵיכֶם, וְאִפְלוּ בְּגוֹפָא, וּמֵאִי נִיהוּ גִיהֶנָם בְּגוֹפָא, כְּבֵד דְבִיָּה מְרָה דְאִיהוּ גִיהֶנָם, סַם הַמָּוֶת סַם דְאֵל אַחֵר, חֲרָבָא דְמַלְאָךְ הַמָּוֶת, וְעָלֶיהּ אֲתָמַר (משלי ה ד) וְאַחֲרִיתָהּ מְרָה כְּלַעֲנָה, חֲדָה כְּחָרָב פִּיּוֹת.

וְצָרִיךְ דְּלֹא יִתְעַר (ג"א לְאַתְעָרָא) עֲצִיבוּ וּקְטֹטָה מִסְטָרָא דְטַחוּל, אֲלֵא דְתַהֵא לֵב נְטִיר מִפְּלֵהוּ, דְאִיהוּ שְׁבֶת שְׁמוֹר, וּמוֹחָא זְכוּר, וְצָרִיךְ לְקַבְּלָא אוֹשְׁפִיזִין דְאֵינוּן מְלֹאכִין, עוֹלִימָן דְנִשְׁמָה יִתְרָה דְאִיהִי שְׂכִינְתָא עֲלָאָה, וְנִפְשׁ יִתְרָה דְאִיהִי שְׂכִינְתָא תַתָּאָה, וְאוֹשְׁפִיזִין דְנִחְתִּין עִמָּה.

וְצָרִיךְ אֲתָתָא לְתַקְנָא שְׂרָגָא בְּלִיל שְׁבֶת לְיָמִינָא, וְאַתְחַשִּׁיב לָהּ כְּאֵלוֹ תַקְנָה

תקנה מנורה בדרום ושלחן בצפון, ועליהם נאמר הרוצה להחכים ידרים, הרוצה להעשיר יצפין, והן שכינה עליונה ותחתונה, השכינה העליונה מנורה לדרום, צריף לתקנה, משום ששם חכמה, ומשום זה הרוצה להחכים ידרים.

ובאותו בית שמוצאים דירה זו מתקנת בסדור הזה, מנורה בדרום ושלחן בצפון, ומטה בין צפון לדרום, אומרים המלאכים הללו שיודרים עם השכינה, שהיא הנשמה היתרה, אין זה מקום הדיוט של עם הארץ, אלא הן מקום של רצון בו מלפני יהו"ה.

השלחן צריף לתקנו לצפון, והשלחן היא שכינה התחתונה, שנאמר בה כל כבודה בת מלך פנימה ממשבצות זהב לבושה. מה זה זהב? זו גבורה, שנאמר בה מצפון זהב יאתה. ממשבצות זהב, שני עמודי אמת. מטה למערב בין צפון לדרום, לתקנה אל העמוד האמצעי, שנאמר בו בני בכרי ישראל, ובבית שלא מתקנים התקונים הללו בליל שבת, האורחים אומרים, זו לא דירה של ישראל, שנאמר בה ושמרו בני ישראל את השבת לעשות את השבת לדרתם, לדרתם פתוב חסר, מלשון דירה, וכל התקונים הללו צריף לתקן בליל שבת, שהיא ממש אות ברית מילה.

אמר רבי אלעזר: וכי ברית המילה לכל בני האדם היא שוה? אמר לו: לא, שברית מילה לרשעים, העפר שתקן בפלי הוא מזון לנחש שהפריד ממנו, זהו שפתוב ונחש עפר לחמו, ודם הברית הוא המזון של סמא"ל, שהוא רוצח, שהפריד ממנו,

מנרתא בדרום, ופתורא בצפון, ועלייהו אתמר הרוצה להחכים ידרים, הרוצה להעשיר יצפין, ואינון שכינתא עלאה ותתאה, שכינתא עלאה מנרתא לדרום, צריכא לאתקנא לה, בגין דתמן חכמה, ובגין דא הרוצה להחכים ידרים.

ובהוא ביתא דאשפחין דירה דא מתקנא בהאי סדורא, מנרתא בדרום ושלחן בצפון ומטה בין צפון לדרום, אמרין אלין מלאכין דקא נחתין עם שכינתא דאיהי נשמה יתירה, לית דין אתר הדיוט דעם הארץ, אלהין אתר דרענא ביה מן גדם יהו"ה.

פתורא צריכא לתקנא לה לגבי צפון, ופתורא איהי שכינתא תתאה, דאתמר בה (תהלים מה ד) כל כבודה בת מלך פנימה ממשבצות זהב לבושה, מאי זהב דא גבורה, דאתמר בה (איוב לזכב) מצפון זהב יאתה, ממשבצות זהב תרי סמכי קשוט, מטה למערב בין צפון לדרום, לתקנא ליה לגבי עמודא דאמצעיתא, דאתמר ביה (שמות ד כב) בני בכורי ישראל, ובביתא דלאו אינון מתתקנין אלין תקונין בליל שבת, אושפיזין אמרין לאו איהי דא דירה דישראל, דאתמר בה (שם לא טז) ושמרו בני ישראל את (דף ע"א) השבת, לעשות את השבת, לדרתם, לדרתם פתיב חסר, מלשון דירה, וכל אלין תקונין צריכין לתקנא בליל שבת דאיהי ממש אות ברית מילה.

אמר רבי אלעזר, וכי ברית מילה לכל בני נשא איהו שוה, אמר ליה, לא, דברית מילה לחיביא, עפרא דתקין במנא איהו מזונא לחווא, דאפריש מגיה, הדא הוא דכתיב (ישעיהו סה כה) ונחש עפר לחמו, ודם ברית איהו מזונא לסמא"ל דאיהו רוצח, דאפריש